

Сезона 2017/2018

БЕОГРАДСКА ФИЛХАРМОНИЈА

Филхармонија(к)

Диригент: Ханс Граф / Conductor: **Hans Graf**

Солиста: Сергеј Бабајан, клавир / Soloist: **Sergei Babayan**, piano

Четвртак, 7. децембар 2017. године

Задужбина Илије М. Коларца у 20 часова

www.bgf.rs

Програм:

Игор Стравински

Погребна песма, оп. 5 (српска премијера)

Igor Stravinsky

Funeral Song, Op. 5 (Serbian premiere)

Трајање: око 12 мин.

Петар Иљич Чајковски

Концерт за клавир и оркестар бр. 1, оп. 23 у бе-молу

Piotr Ilyich Tchaikovsky

Piano concerto No. 1, Op. 23 in B-flat minor

Allegro non troppo e molto maestoso – Allegro con spirito

Andantino semplice – Prestissimo

Allegro con fuoco

Трајање: око 35 мин.

Сергеј Рахмањинов

Симфонија бр. 3, оп. 44 у а-молу

Sergei Rachmaninoff

Symphony No. 3, Op. 44 in A minor

Lento – Allegro moderato – Allegro

Adagio ma non troppo – Allegro vivace

Allegro – Allegro vivace – Allegro (Tempo primo) – Allegretto – Allegro vivace.

Трајање: око 35 мин.

Концертмајстор: Мирослав Павловић

Concertmaster: Miroslav Pavlović

Један од најважнијих светских музичких догађаја који је обележио прошлу, 2016. годину је поновно откриће изгубљене композиције Игора Стравинског (1882–1971), настале на почетку композиторовог стваралачког пута. *Погребна песма* је написана 1908. године у спомен преминулом композитору Николају Римском-Корсакову, који је уједно био и професор и близак пријатељ Игора Стравинског. Дело је, изведено први пут наредне, 1909. године, а затим изгубљено током Октобарске револуције. У годинама које су уследиле, композитор је о овом делу говорио са великим уважавањем, описујући га као својеврсну претходницу својих раних ремек-дела, балета *Жар птица* и *Посвећење пролећа*, верујући да оно негде постоји у архивама Санкт Петербурга. Потрага за изгубљеним композицијом трајала је више од сто година, а партитура је 2014. године пуком случајношћу пронађена у архиву Санктпетербуршког конзерваторијума. Њено откриће и поновна премијера 2016. године привукле су пажњу целог света. Дело је, намењено пуном тројном саставу симфонијског оркестра са свим изражајним могућностима који такав ансамбл пружа; у њему се проналазе музичке оде посвећене не само Римском-Корсакову, већ и другим великим узорима младог композитора: Мусоргском и Вагнеру. Сваки од инструмената, један по један, свечано излажу меланхоличну мелодију, као да редом *полажу венце* на гроб преминулог педагога и композитора. Ове концертне сезоне, Београдска филхармонија је добила ексклузивно право да заједно са елитним светским оркестрима међу којима су и Берлинска филхармонија, Национални оркестар Француске, Чикашки симфонијски оркестар и оркестар Филхармонија из Лондона, у 2017. години по први пут уврсти *Погребну песму* у свој репертоар.

Петар Иљич Чајковски (1840–1893) почео је да ради на Концерту за клавир и оркестар бр. 1 у зиму 1874. године. Приликом представљања дела композиторовом бившем ментору и професору Московског конзерваторијума, Николају Рубинштајну, дошло је до жустре свађе. Између осталог, професору је највише сметала чињеница да дело крши неколико устаљених правила жанра и форме. У критикама се често помињу његове 'неспретне' пропорције: први став је скоро двоструко дужи од наредна два заједно. Романтичарски бујна мелодија која је концерт учврстила у музичку меморију широке популације излаже се на самом почетку, и никад више. Лирски други став бива нагло прекинут контрастним одсеком у *prestissimo* темпу, који симулира уметнути скерцозни став. Међутим, сва ова кршења 'композиторских правила' публици нису сметала, те је недуго након светске премијере у Бостону 1875. године када је солистичку деоницу свирао Ханс фон Билон, ово остварење постало део репертоара бројних истакнутих пијаниста, и до данашњег дана је остало најпознатије концертно дело за клавир Чајковског. Годинама након бостонске премијере, озбиљно нарушено пријатељство са Чајковским, Рубинштајн је покушао да исцели тако што је дело ипак укључио у свој репертоар, и изводио га до своје смрти.

Трећа и последња симфонија Сергеја Рахмањина (1873–1943) настала 30 година након претходног остварења истог жанра, премијерно је изведена 1936. године. Иако критичари нису топло прихватили дело, композитор је на њега био изразито поносан, и надао се да ће након одређеног времена свет схватити и сагледати све његове врлине. Као да је то предсказао, тако се и збило – 30 година након неуспешне премијере коју је извео Филаделфија оркестар под управом Леополда Стоковског, Трећа симфонија доживела је ренесансу на концертним подијумима, у којој ужива и дан данас. Композиција почиње музичким мотом у кларинетима, хорнама и виолончелима, који ће се касније пронаћи у сваком од њена три става, на овај начин обједињујући дело. Други став у себи сједињује два супротна расположења, а самим тим и два *подстава* – лирски и плесни. Финале је обележено руском фолклорном мелодиком и ритмовима, што је допринело да остварење буде обележено као *најрускија од симфонија Рахмањина*. Управо је ова одлика оно што лежи у срцу Треће симфоније, композиције која представља композиторову носталгију за великом романтичарском епохом која се 1936. године чинила далеком и заборављеном, као и носталгију за домовином за коју је знао, у то време, да ју је заувек напустио.

Тиса Јукић*

Следећи концерт Београдске филхармоније је у петак, **15. децембра 2017. године** у оквиру циклуса ***Вагнера***, у Задужбини Илије М. Коларца, са почетком у 20 часова.

Диригент: **Михаил Јуровски**
Солиста: **Нарек Хакназарјан**, клавир
Академски хор ***Collegium Musicum***

Р. Шуман: *Фауст увертира*
Р. Шуман: Концерт за виолончело и оркестар

Ф. Лист: Данте симфонија

Поштовани претплатници, обавештавамо вас да ће пред почетак сваког концерта Београдске филхармоније, у 19:30 часова, у Музичкој галерији Коларца, музиколог Маја Чоловић-Васић држати уводно предавање о делима која су на програму те вечери.

Поштовани посетиоци, молимо вас да искључите мобилне телефоне и обавештавамо вас да је за време концерата Београдске филхармоније строго забрањено фотографисање и коришћење уређаја за видео или аудио снимање. Желимо вам пријатно вече.

Dear visitors, please turn off your mobile phones; you are also kindly reminded that taking photographs and the use of video and audio recording devices is strictly forbidden during the concerts of the Belgrade Philharmonic. We wish you a nice evening.

*У сезони 2017-18, Београдска филхармонија пружа прилику одабраним младим музиколозима да писањем програмских коментара обогате своју стручну праксу.

Познат по широком репертоару и креативним програмима, истакнути аустријски диригент **Ханс Граф** је један од најважнијих музичара данашњице.

Ханс Граф је рођен у близини Линца. Најпре је учио да свира виолину и клавир, а након што је дипломирао клавир и дириговање у Високој музичкој школи у Грацу, усавршавао се у Италији у класи Франка Фераре и Серђуа Челибадакеа, као и у Русији у класи Арвида Јансонса. Графа је Француска влада одликовала *Националним орденом Легије части* због промовисања француске музике широм света, а од Аустрије је добио *Велики златни орден части* за заслуге према Републици Аустрији. Поред дириговања, Ханс Граф тренутно ради и као професор оркестарског дириговања на Универзитету *Моцартеум* у Салцбургу.

Ханс Граф је 2001. године именован за музичког директора Хјустонског симфонијског оркестра, а на том месту је остао до маја 2013. године, чиме је постао музички директор са најдужим стажом у историји овог оркестра. Тренутно има титулу почасног диригента. Пре свог ангажмана у Хјустону, Граф је осам сезона био музички директор Филхармоније из Калгарија, а исти посао је радио и у Националном оркестру Аквитаније из Бордоа током периода од шест година. У периоду 1984–1994, био је, такође, на челу Оркестра *Моцартеум* из Салцбурга.

Ханс Граф је чест гост свих већих оркестара на северноамеричком континенту. Међу недавним и предстојећим ангажманима издвајају се наступи са Кливлендским и Филадельфијским оркестром, Њујоршком и Лосанђелеском филхармонијом, симфонијским оркестрима из Бостона, Сан Франциска и другим америчким оркестрима. Неколико пута је наступио у Карнеги Холу са Хјустонским симфонијским оркестром. Хјустонски симфонијски оркестар и Граф су између осталог наступили 2010. године и том приликом извели њујоршку премијеру аудио-визуелног програма *Планете – ХД Одисеја*, у коме оркестар изводи Холстову композицију *Планете*, праћену ексклузивним NASA-иним снимцима истраживања Сунчевог система.

У Европи, Ханс Граф је дириговао оркестрима као што су Бечка и Лондонска филхармонија, Бечки симфонијски оркестар, Краљевски оркестар *Концертгебау* и Оркестар *Гевандхаус* из Лајпцига, као и Санктпетербуршка филхармонија, Немачки симфонијски оркестар из Берлина, Симфонијски оркестар Баварске радиотелевизије, Ротердамска филхармонија, Будимпештански фестивалски оркестар, Дрезденска филхармонија, Симфонијски оркестар Данског радија, Филхармонија Холандског радија и други. Такође, редован је гост Сиднејског симфонијског оркестра, Филхармоније из Хонг Конга и Сеулске филхармоније.

Редовно наступа на Салцбуршком фестивалу, а поред тога, учествовао је и на другим престижним европским фестивалима као што су *Мађо музикале* у Фиренци, фестивали у Брегенцу и Екс ан Провансу. На територији САД-а, учествовао је на фестивалу Тенглвуд, Музичком фестивалу Блосом, Аспен, Вејл Вели и на Музичком фестивалу *Грант Парк* у центру Чикага.

Ханс Граф је искусан оперски диригент, а прво такво искуство имао је у Бечкој државној опери 1981. године, након чега је предводио поставке у оперским кућама у Берлину, Минхену, Паризу, Риму и другим градовима. Од оперских ангажмана у последње време издвајају се *Парсифал* у Циришкој опери и *Борис Годунов* у Рајнској националној опери у Стразбуру.

Ханс Граф снима за дискографске куће *EMI, Orfeo, CBC, Erato, Capriccio* и *JVC*, а његова бројна издања обухватају комплетне симфонијске опусе Моцарта и Шуберта, премијерни снимак опере *Es war einmal* А. Цемлинског и комплетних оркестарских композиција Дитијеа, које је снимио са Националним оркестром Аквитаније из Бордоа под надзором самог композитора, у продукцији дискографске куће *BMG Arte Nova*. Са Хјустонским симфонијским оркестром је снимио Бартоковог *Дрвеног принца* за *Koch International*; *Лирску симфонију* Цемлинског, Бергову *Лирску свиту* и Малерову *Песму земље* за *Naxos*; као и ДВД издање *Планете–ХД Одисеја*, које је самостално издао Хјустонски симфонијски оркестар. Графови последњи снимци су комплетан опус Паула Хиндемита за виолу и оркестар, са Табеом Цимерман и Немачким симфонијским оркестром из Берлина, као и снимак *Кармине Буране* уживо са Лондонском филхармонијом.

Сергеј Бабајан је рођен у Јерменији, у музичкој породици. Музичко образовање је почео у класи Георгија Сарађева, а наставио на Московском конзерваторијуму, у класи Михаила Плетњова, Вере Горностајеве и Љева Наумова. Након свог првог путовања ван СССР 1989. године, освојио је неколико узастопних првих награда на више међународних такмичења, попут Међународног такмичења пијаниста Робер Казадезис (данас Међународно такмичење пијаниста у Кливленду), Такмичења пијаниста у Хамамацуу и Међународног такмичења пијаниста у Шкотској.

Бабајан је сарађивао са диригентима као што су Јури Темирканов, Неме Јарви, Ханс Граф, Дејвид Робертсон, Туган Сокијев и многи други. Бабајан је са великим успехом много пута наступао са Валеријем Гергијевим, између осталог на међународном фестивалу *Stars of the White Nights*, на Московском Ускршњем фестивалу, у Барбикан центру са Лондонским симфонијским оркестром којим је дириговао Гергијев, у санктпетербуршком Позоришту Марински, Великој сали Московског конзерваторијума, у Позоришту Шанзелизе у Паризу, на Салцбуршком фестивалу и Фестивалу Ротердамска филхармонија-Гергијев где је Бабајан био резиденцијални уметник. Бабајан наступа са најпознатијим светским оркестрима, попут Лондонског симфонијског оркестра, Кливлендског оркестра, Оркестра Марински, Варшавске филхармоније, Шкотског симфонијског оркестра Би-Би-Сија, Националног оркестра из Лила, Симфонијског оркестра из Детроита, Симфонијског оркестра из Балтимора и Симфонијског оркестра Новог света (Мајами).

Захваљујући ангажманима и турнејама, Бабајан је имао прилику да наступа у престижним међународним концертним дворанама, међу којима су Сала Гаво у Паризу, Вигмор Хол у Лондону, Карнеги Хол у Њујорку, Варшавска филхармонија, Северанс Хол у Кливленду, Позориште Марински у Санкт Петербургу, Херкулес сала у Минхену, Лидерхале у Штутгарту, Мајстерзингерхале у Нирнбергу, Концертхаус у Берлину, Брамс сала у Карлсруеу, Бетовенхале у Бону, Филхармонија у Есену, Дворана Рудолфинум-Дворжак у Прагу и Викторија Хол у Женеви. Његове наступе су преносиле станице WQXR, WCLV, Радио Француска, Пољска радиотелевизија, Би-Би-Си ТВ, Сателитки програм Јапанске радиотелевизије и Medici TV.

Најважнији ангажмани у сезони 2016/2017. били су реситали у Канади и САД-у; дуо реситали са Данилом Трифионовим у Њу Џерзију и Сарасоти на Флориди; камерни наступи у Лос Анђелесу и Форт Варту; као и поновно учешће

на фестивалу Вербије где је свирао реситал у августу 2017. године. У сезони 2015/2016. наступио је са Ротердамском филхармонијом и Гергијевим, као и са Камератом из Израела у Тел Авиву, затим у оквиру Пројекта Марта Аргерич у Лугану; на фестивалима у Единбургу и Бад Кисингену. Остварио је реситале и концертне наступе са Данилом Трифоновим у Позоришту Марински у Санкт Петербургу, лондонском Вигмор Холу, затим Лос Анђелесу, Атланти и другим градовима САД-а.

Бабајанов снимак Концерта за клавир бр. 5 Прокофјева са оркестром Театра Марински под управом Валерија Гергијева објављен је 2016. године, за кућу Марински, и одлично је оцењен од стране критичара.